

16 Σεπτεμβρίου 2016

Το πυργόσπιτο του Κιαμήλ Μπέη στη Συκιά Ξυλοκάστρου (μέρος β) (Γεώργιος Λόης)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2cB0MjF>]

Εικόνα 4: Άποψη του Οθωμανικού πυργόσπιτου της Συκιάς από τα νοτιοδυτικά. Διακρίνεται η ημικυλινδρική διαμόρφωση της καπνοδόχου από το τζάκι του πρώτου ορόφου. Σύμφωνα με την τοπική παράδοση σε ένα από τους οντάδες του φέρεται να γεννήθηκε ο Κιαμήλ Μπέης στα 1784.

Ο Κιαμήλ Μπέης διαδέχτηκε τον πατέρα του στην διοικητική εξουσία του «καζά»[3] της Κορίνθου στα 1815, υπαγόμενος οργανικά στον πασά της Τρίπολης. Η κυριαρχία του εκτείνονταν στις περιοχές Ισθμίας, Κορινθίας, Σικυωνίας, Πελλήνης, Φενεού, Στυμφαλίας, Επιδαυρίας, Τροιζήνας, καθώς και στα Δερβενοχώρια των Μεγάρων, περιλαμβάνοντας συνολικά 163 χωριά, ενώ είχε την φορολογική εποπτεία σε εδαφικές εκτάσεις σε Αρκαδία και Μεσσηνία. Κατά την διάρκεια της συνετής διακυβέρνησής του, οι Πελοποννησιακές κτήσεις του γνώρισαν πρωτοφανή άνθηση και ευημερία, με την συστηματική εκμετάλλευση των καλλιεργειών και ιδίως των ελαιόδεντρων. Η δε καταπίεση του ντόπιου αγροτικού πληθυσμού φαίνεται ότι δεν ήταν ανάλογης σκληρότητας με άλλες επαρχίες της Ελληνικής υπαίθρου, καθώς ο Κιαμήλ Μπέης τηρούσε λίαν ανεκτική και αμερόληπτη στάση απέναντι στους Χριστιανούς υπηκόους τους, εξισώνοντάς τους με τους Μουσουλμάνους. Η διοίκησή του αποτιμάται εξαιρετικά αποδοτική κυρίως από τους ξένους περιηγητές και ιστορικούς, οι οποίοι πολλές φορές αναφέρονται στο πρόσωπό του με εντυπωσιασμό και κολακευτικά σχόλια. Αντίθετα, οι Γορτύνιοι προεστοί και αγωνιστές Κανέλλος Δεληγιάννης (1780 – 1862) και ο Ρήγας Παλαμήδης (1794 – 1872) τον παρουσιάζουν ως ιδιοτελή δυνάστη, μία άποψη που αποδίδεται στην προκατάληψη και αρνητική προδιάθεσή τους εναντίον του, λόγω της μεταξύ τους προεπαναστατικής αντιπαλότητας στα

κοινωνικοπολιτικά δρώμενα. Όμως στα απομνημονεύματα των υπόλοιπων πρωτεργατών της εθνεγερσίας του 1821, ο τελευταίος Οθωμανός αυθέντης της Κορίνθου και τα μέλη της οικογένειάς του μνημονεύονται ενίοτε με συγκαλυμμένη συμπάθεια, υποδηλώνοντας την διαλλακτική συμπεριφορά τους προς τους Έλληνες κατοίκους.

Εικόνα 5: Αποψη της οχυρής έπαυλης του Κιαμήλ Μπέη από τα ανατολικά. Η εξωτερική επιφάνεια της διακρινόμενης ημικυλινδρικής καπνοδόχου έφερε ανάγλυφη διακόσμηση.

Εκτός από την εκτεταμένη ακίνητη περιουσία του, ο Κιαμήλ Μπέης είχε συγκεντρώσει για λογαριασμό του υπέρογκα ποσά σε ρευστό και πολύτιμα αντικείμενα αμύθητης αξίας στο θησαυροφυλάκιό του, από την φορολογία και άλλες προσόδους, σε τέτοιο βαθμό ώστε να θεωρείται ο επιφανέστερος Τούρκος άρχοντας της Πελοποννήσου και να προσφωνείται ως «ενδοξομεγαλοπρεπέστατος». Απολάμβανε δε την εκτίμηση του σουλτάνου, ο οποίος του είχε παραχωρήσει το προνόμιο να διαμένει όπου επιθυμούσε απεριόριστα και έτσι κατείχε περί τα σαράντα περίοπτα κτίρια σε διάφορες πόλεις της Ελληνικής επικράτειας, ανάμεσα στα οποία συγκαταλέγονταν και το πατροπαράδοτο πυργόσπιτο στην Συκιά Ξυλοκάστρου. Ο ίδιος και οι συγγενείς του ζούσαν πλουσιοπάροχα και σε συνθήκες απόλυτης χλιδής, με αποτέλεσμα να προσελκύουν τα ζηλόφθονα βλέμματα φίλων και εχθρών. Ο Τούρκος μεγιστάνας είχε βελτιώσει αισθητά και τις κτιριακές υποδομές των ήδη πολυτελών καταλυμάτων του πατέρα του στην Κόρινθο, τα οποία χαρακτηρίζονταν ως

μεγαλόπρεπα «παλάτια» έξοχης ανατολίτικης τέχνης και περιβάλλονταν από υπέροχους κήπους. Διέθετε ακόμα και τέσσερις άμαξες «ευρωπαϊκού» τύπου με ζωγραφική διακόσμηση, σε μία εποχή που δεν υπήρχε επαρκές οδικό δίκτυο στον Μοριά, ενώ οι ντόπιοι τις έβλεπαν ως θαύματα της τεχνολογίας. Επιπλέον, ο Κιαμήλ Μπέης είχε την φήμη ενός ευφυούς και πολύ εμφανίσιμου άνδρα με δίκαιη και φιλόανθρωπη ιδιοσυγκρασία. Σύμφωνα με τις αφηγήσεις των ξένων περιηγητών, συντηρούσε τέσσερις ή πέντε συζύγους και τρεις γιούς, αλλά λίγα χρόνια πριν το 1821 παντρεύτηκε μία όμορφη χωριατοπούλα, την Γκιούλ Χανούμ, και έκτοτε ουσιαστικά σχετίζονταν μόνο με αυτή, προς την οποία επιδείκνυε σεβασμό και την παρουσίαζε ως μοναδική συμβία του[4]. Στο δε χαρέμι του διέμεναν ακόμα οι γυναίκες του πατέρα του Νουρή Μπέη και του αδερφού του Μπεκήρ Αγά.

Εικόνα 6: Αποψη των δύο εκ των τριών τοξωτών παραθύρων του δευτέρου ορόφου της νοτιοδυτικής πλευράς (πρόσοψη). Εκτιμάται ότι ανήκουν στην αρχική κατασκευή του πυργόσπιτου.

Όταν ξέσπασε το απελευθερωτικό κίνημα στις 23 - 25 Μαρτίου 1821, ο Χουσεΐν Κιαμήλ Μπέης απουσίαζε στην Τρίπολη, όπου και παρέμεινε αφού οι επαναστάτες είχαν περισφίξει το φρούριο της Ακροκορίνθου από την 1 Απριλίου. Εκεί αποκλείστηκε από τα Ελληνικά στρατεύματα κατά την μακρόχρονη πολιορκία της πόλης, που ξεκίνησε εντατικά από τις αρχές του μηνός Ιουνίου, επικοινωνώντας δια αγγελιοφόρων με την έδρα της διοίκησής του, ενώ είχε ορισθεί αμοιβή για την σύλληψή του λόγω της βαρύνουσας σημασίας της διαπρεπούς προσωπικότητάς του. Κατά την άλωση της Τριπολιτσάς στις 23 Σεπτεμβρίου 1821, ο άλλοτε

κραταιός Οθωμανός κυρίαρχος της Κορινθίας αιχμαλωτίστηκε και κρατήθηκε φυλασσόμενος υπό την εποπτεία του Μυστριώτη ιατρού και αγωνιστή Παναγιώτη Γιατράκου (1790/91 – 1851), ο οποίος τον μεταχειρίστηκε αξιοπρεπώς παρέχοντάς του κάθε επιτρεπόμενη άνεση στην Τρίπολη, στο Άργος και στην Νεμέα. Τελικά, ο Κιαμήλ Μπέης μεταφέρθηκε στα Εξαμίλια Κορινθίας τον Δεκέμβριο του 1821, όπου είχε συγκροτηθεί το επαναστατικό στρατόπεδο με την έναρξη της δεύτερης πολιορκητικής επιχείρησης της Ακροκορίνθου[5] και του ασκήθηκαν σφοδρές πιέσεις από τους οπλαρχηγούς για να διατάξει την Τουρκική φρουρά σε συνθηκολόγηση, όμως εκείνος αρνούνταν πεισματικά. Κατόπιν διαπραγματεύσεων και άλλων παρασκηνιακών ενεργειών, αναγκάστηκε να υπογράψει την παράδοση του φρουρίου στις 14 Ιανουαρίου 1822, τα κλειδιά του οποίου παρέλαβε ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης από τον επικεφαλής αξιωματούχο των Τούρκων πολιορκημένων Ασλάν Μπέη.

Εικόνα 7: Άποψη του εσωτερικού του ευρύχωρου νοτιοανατολικού δωματίου του δεύτερου ορόφου.
Στα δεξιά των δύο παραθύρων διακρίνεται το μικρό άνοιγμα της μοναδικής διατηρούμενης
τυφεκιοθυρίδας (πολεμίστρας).

Ο αιχμάλωτος Κιαμήλ Μπέης παραδόθηκε από τον Γιατράκο στην νεοσύστατη Προσωρινή Διοίκηση της Ελλάδος στις 19 Φεβρουαρίου 1822 και εγκλείστηκε σε φυλακή στο κάστρο της Ακροκορίνθου. Τα έσοδα από την δήμευση της πλούσιας κινητής περιουσίας του δεν ήταν τα προσδοκώμενα, καθώς δεν αποτράπηκε η ανεξέλεγκτη λαφυραγώγηση από τους εισβάλοντες επαναστάτες, παρά την

ληφθείσα απόφαση του συμβουλίου των οπλαρχηγών από τον παρελθόντα Δεκέμβριο, στην οποία καθορίζονταν ότι αν η Ακροκόρινθος παραδοθεί με συνθήκη και δεν κυριευτεί με έφοδο, τότε όλα τα λάφυρα θα αποδίδονταν υπέρ του δημόσιου ταμείου. Η αξία των κατασχεμένων ποσών, πολύτιμων λίθων, σκευών και λοιπών τιμαλφών αποτιμήθηκε στα 2.000.000 γρόσια[6], εκ των οποίων διασώθηκαν τα μισά από την περαιτέρω διασπάθιση με πρωτοβουλία του Δημητρίου Υψηλάντη (1794 - 1832). Αυτά τα περιορισμένα χρηματικά διαθέσιμα δαπανήθηκαν για τις απαιτούμενες επισκευές και την ενίσχυση των οχυρώσεων του φρουρίου της Ακροκορίνθου και περίσσεψαν μόλις 40.000 γρόσια σε πολύτιμους λίθους, που προσκομίστηκαν ως ελάχιστο βοήθημα στις νήσους του Ελληνικού στόλου. Έκτοτε άπαντες οι κυβερνώντες και οι αγωνιστές εποφθαλμιούσαν τους τυχόν κρυμμένους θησαυρούς του Κιαμήλ Μπέη, υποβάλλοντας τον ίδιο και τα μέλη της οικογένειάς του σε δοκιμασίες, προκειμένου να μαρτυρήσουν οποιεσδήποτε σχετικές πληροφορίες. Η κράτηση του βαθύπλουτου Οθωμανού απασχόλησε πολλές φορές την Προσωρινή Διοίκηση και στα αρχεία της Ελληνικής Παλιγγενεσίας της Βουλής των Ελλήνων τηρούνται ορισμένα έγγραφα, που αφορούν το πρόσωπό του και την διαχείριση της περιούσιας του.

(συνεχίζεται)

[3] Στο Οθωμανικό σύστημα γεωγραφικής διαίρεσης, με τον όρο «καζάς (kaza)» προσδιορίζονταν μία διοικητική περιφέρεια μικρότερου μεγέθους από τον νομό, υπό την έννοια της επαρχίας.

[4] Η Γκιούλ - Χανούμ ήταν πιθανότατα Ελληνικής καταγωγής. Δεν διευκρινίζεται στις πηγές με ποια από τις συζύγους του απέκτησε ο Κιαμήλ Μπέης του γιού του, οι οποίοι κατά μία άλλη εκδοχή ήταν δύο.

[5] Η πρώτη πολιορκία του κάστρου του Ακροκορίνθου από τους Έλληνες επαναστάτες λύθηκε στις 21 - 22 Απριλίου 1822, μόλις εμφανίστηκε το εκστρατευτικό σώμα του Κεχαγιάμπεη του Χουρσίτ πασά, Μουσταφά, να λεηλατεί τα χωριά της Βόχας κατευθυνόμενο προς της Κόρινθο.

[6] Μία Οθωμανική λίρα υποδιαιρούνταν σε 100 γρόσια (Τουρκικά: kurus).